

Japan har en tusenårig lang hagetradisjon og mange spesielle planter, både i naturen og i hagene. Dette er nokså lite kjent her i landet. Med den japanske hagen på Milde ønsker Bergen Museum å formidle kunnskap om japansk hagekultur og japanske planter. Hagen stod ferdig i mai 2008.

Kirsebær

Japanhagen ble påbegynt i 2005 i forbindelse med markeringen av 100 års jubileet for opprettelsen av de diplomatiske forbindelser mellom Japan og Norge. Initiativet til å bygge hagen på Milde kom fra kulturattachéen ved den japanske ambassaden i Oslo, Kaoru Nagao. Ambassadør Fumiko Saiga markerte oppstarten ved å plante et kirsebærtre den 24. mai 2005. Kirsebærtreet symboliserer landet og har ofte vært brukt som vennskapsgave mellom Japan og andre land tidligere. Japanhagen vil bidra til å øke forståelsen mellom Norge og Japan, to land med store kulturforskjeller som ligger geografisk fjernt fra hverandre.

De fire årstiders sti

Like innenfor bambusgjerdet tar stien av til venstre og går inn på trebroen som krysser Vågelva og den frodige sumpen med viltvoksende sverdlilje, mjødurt, kattehale og vassgro. Selsnepe, vår farligste giftplante finnes også her. Svartor vokser i sumpen og danner kantskog langs elven. Stien kommer over til marken med lønn, hjertetre, kirsebær og andre løvtrær.

Bekkegelet

I overgangen fra bekkegelet til grushagen ligger den solide steinbroen. Her finner vi også en av de japanske lyktene. Flere lykter i ulik form og størrelse står spredt og representerer viktige elementer i hagen. I japansk hagekunst har de ulike lyktene egne navn. Vingebæinved og andre busker får fine høstfarger, noe japansk hagetradisjon vektlegger.

Grushagen

Grushagen ligger som en flate ut mot takrørsumpen. Tuer med stor bjørnemose er blitt plantet omkring steinblokker, og sammen danner de "øyer" i grusen. En øy med bjørnemose ligger i det sørlige hjørnet av hagen, og denne står i kontakt med strandlinjen som består av runde, jevnstore rullesteiner i grensen til sumpen.

Tepaviljongen

er bygget i reisverk av japansk sedertre. Bygningen ligger i det nordvestre hjørnet av området. Her kan man sitte i fred og ro og nyte utsikten over mot grushagen og visdomskilden. Tepaviljongen kom som byggesett fra Japan, og er satt sammen av japanske tømrere.

Mosehagen

Norges første offisielle mosehage ble åpnet på Milde i 1999, og den er nå integrert i Japanhagen. Det beste grunnlaget for å anlegge en mosehage finner vi der mosen har etablert seg på naturlig vis. Mange moser trives best i skyggefull skog. Mosehagen må stelles ved å luke bort lyng, gras og annen vegetasjon. Bregnen sisselrot hører naturlig til i mosehagen.

Landskapsarkitekt

Haruto Kobayashi (f. 1937) er landskapsarkitekt for hagen, og han har ledet arbeidet både på tegnebrettet og i felten. Under sine jevnlige besøk på Milde i anleggsperioden, har han hatt en avgjørende hånd med å bestemme japanhagens utforming. Kobayashi har tidligere designet japanske hager i Storbritannia, Tyskland, Sør-Afrika og USA. Han mottok en høy utmerkelse fra den japanske keiseren i 2007.

Japanhageprosjektet har blitt realisert takket være generøse bidrag fra Universitetet i Bergen, EXPO-fondet og Trond Mohn.

<http://www.uib.no/arboretet>

Japanhagen

ノルヴェー 日本 友好庭園

Områdeguide

1. Inngangen er en enkel åpning i bambusgjerdet og markert med en bautastein. Like innenfor står kirsebærtreet ('Kanzan') som ambassadøren plantet ved oppstarten på hagen.

2. Steinlykten Misaki-gata er et klassisk element i japanske hager. Lykten er høyrest og kalles også en Kasuga. I dette området er det plantet japanske hageplanter, som månestråle (*Kirengeshoma*) og tebuskslektingen *Stewartia*.

3. Trebroen. Sumpen ved Vågelva er beholdt naturlig og krysses av den elegante trebroen som vinkler seg frem til det spesielle japanske hjultreet (*Trochodendron aralioides*) og de fire årstiders sti.

4. Steinpagoden (Goju-no-to) på knausen. Fine strukturer i berget viser hvordan lagene i Bergensbuene ble foldet en gang for millioner av år siden. Japanske fjellplanter er plantet ut i kanten av berget, bl.a. vier og flere gress.

5. Kirsebærlunden er nærmest obligatorisk i en japansk hage. Vi viser flere av de mest hardføre, bl.a. bergkirsebær (*Prunus sargentii*).

6. Bambusleitet. Både nedenfor og ovenfor stien etablerer vi en "bambusskog" av den typen man finner til fjells i Japan.

7. Dvergbuskene. I små japanske hager har man behov for småvokste sorter. Vintergrønne planter formet som grønne tepper eller kuler er viktige i en japansk hage. Disse er dannet ved flere hundre års seleksjon; enkelte er frembrakt av naturen selv, f. eks. den særpregete *Rhododendron yakushimanum*.

8. Levende fossil. Ovenfor den minste trebroen står det et spesielt bartre, skjermgran (*Sciadopitys verticillata*) som har doble nåler og finnes fossilt på Andøya der det vokste i Juratiden for ca. 150 millioner år siden. I denne fjerne fortiden hadde våre floraer mer til felles enn i dag.

9. Mosehagen er en spesiell japansk oppfinnelse som er blitt dyrket av munkene siden 600-tallet. For å få den til kreves det mer enn 2000 mm nedbør i året, så vi har gode naturlige forutsetninger på Vestlandet.

10. Meditasjonshøyden er det høyeste punktet i Japanhagen. På det japanske sittebordet kan man nyte utsikt og stillhet.

11. Visdomskilden er et uttrykk for landskapsillusjoner som japanerne utviklet på 1300-tallet. Lys grus og sand brukes for å skape en illusjon om vann.

12. Bekkegjelet, (Karesansui) har sitt utspring fra visdomskilden. Langs det tørre gjelet er det plassert skyggetålende japanske planter.

13. Grushagen symboliserer vann, og "landskapsområder" med stein og mose viser de japanske øyer og Norge. I dette tilfellet former de ulike japanske tegn som uttrykker hjertelighet.

14. Irishagen er fylt av de vakre blomstene til den klassiske japanske sumpirisen (*Iris ensata*).

15. Tepaviljongen, (Chaya) er en bygning for hvile og meditasjon. Vi håper at tempeltreet (*Ginkgo biloba*) vil trives her. Det er et av de merkelige levende bartrær på kloden, og har en særlig status i japansk tradisjon og hagekultur.

庭園案内

1. 入り口
2. 石灯笼 (春日)
3. 木道
4. 五重の塔
5. 桜
6. 竹林
7. 低木園
8. 苔庭
9. 瞑想の丘
10. 知泉
11. 枯山水
12. 石庭
13. アヤメの庭
14. 茶屋
15. コウヤマキ

Iris ensata

Stewartia pseudocamellia